

ЗАЕДНО ПОСИЛНИ

Здружение за поддршка на
лицето што живеат со ХИВ

Скопје

ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ 2020

Идавач:

Здружение за поддршка на луѓето што живеат со ХИВ - ЗАЕДНО ПОСИЛНИ Скопје

Уредник:

Андреј Сених

Лектура:

Татјана Б. Ефтимоска

Графички дизајн:

Емилија Ташкова

Скопје, 2020

СОДРЖИНА

УВОД	4
ЛИЧНА КАРТА.....	5
ПОДДРШКА НА ЛУЃЕТО ШТО ЖИВЕАТ СО ХИВ.....	7
Поврзување со системот на здравствена грижа (приказ на случај)	8
ГО СЛЕДИМЕ ОБЕЗБЕДУВАЊЕТО НА СОВРЕМЕНА АНТИРЕТРОВИРУСНА ТЕРАПИЈА	12
УСЛУГИ ЗА ХИВ-ТЕСТИРАЊЕ	13
ЕДУКАТИВНА ПРОГРАМА ЗА МЛАДИ – НАШ НОВ ПОТФАТ	14
НОВО, ДОПОЛНЕТО ИЗДАНИЕ НА МОЕТО СЕКСУАЛНО ЗДРАВЈЕ И ХИВ И ПРВО АУДИО ИЗДАНИЕ.....	15
ФИНАНСИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ШТО ГИ СПРОВЕДУВААТ ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО РАМКИТЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ХИВ	16
ПОДДРШКА ЗА НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЈА ЗА ХИВ	18
ВОВЕДУВАЊЕ НОВИ УСЛУГИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ХИВ ВО МАКЕДОНИЈА: НАЦИОНАЛНИ УПАТСТВА ЗА ПЕП И ПрЕП	19
ГРАДОТ СКОПЈЕ СЕ ПРИДРУЖИ КОН ПАРИСКАТА ДЕКЛАРАЦИЈА.....	20
ПОДИГНУВАЊЕ НА СВЕШНОСТА ЗА ХИВ И ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СВЕТСКИОТ ДЕН НА СИДА	22
ВОЛОНТЕРСКИОТ ТРУД НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ЗАЕДНО ПОСИЛНИ.....	24
НОВА ЧЕТИРИГОДИШНА СТРАТЕГИЈА НА ЗАЕДНО ПОСИЛНИ, 2021-2024	25
СТАНАВМЕ ДЕЛ ОД ЗАЕДНИЦАТА НА ЦИВИКА МОБИЛИТАС.....	26
„Како заеднички да придонесеме за надминување на кризата со ковид-19“ – тематски форум на Цивика Мобилитас.....	26
УЧЕСТВО НА ФЕСТИВАЛОТ НА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ.....	27
НАШИОТ ОДГОВОР КОН КОВИД-19	28
ПАРТНЕРИ.....	30
БЛАГОДАРНИЦИ.....	31
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ.....	32

УВОД

2020... Година на предизвици, на живот со КОВИД-19. Различна од сите досега, година во чии рамки беше неопходно да се преосмисли концептот за работа и да се направи реструктурирање на работниот план за да се продолжи понатаму, без да се потклекне пред предизвиците. Пандемијата успеа да го заземе централното место, притоа правејќи ги сите други здравствени прашања повеќе или помалку запоставени, вклучувајќи ја и ХИВ-инфекцијата, како да не е еднакво важен и активен проблем на јавното здравје во нашата земја, а особено важен за луѓето засегнати од овој вирус.

Здружението ЗАЕДНО ПОСИЛНИ ги реорганизираше активностите и обезбеди непречена достапност на услугите за поддршка за своите корисници – луѓето што живеат со ХИВ, и услугите за ХИВ-тестирање и превенција – особено за припадниците на популациите/заедниците засегнати од вирусот. Нашите услуги за поддршка директно им помогнаа на 124 лица со ХИВ, а сакаме да веруваме дека целото наше делување прави видливи или невидливи позитивни промени за животот на сите луѓе со ХИВ во Македонија, вклучувајќи ги и оние што сè уште не се свесни за својот здравствен статус.

Во 2020 г. значително беше намалена стапката на новооткриени случаи на ХИВ, што само по себе зборува дека кризата предизвикана од корона вирусот и стекнатиот примат на КОВИД-19 како приоритетен здравствен проблем се одразија негативно врз бројот на лица кои го открија својот ХИВ-позитивен статус. Во рамките на кампањата за одбележување на Светскиот ден на СИДА, преку своите соопштенија и настапи во јавноста, ЗАЕДНО ПОСИЛНИ апелираше на неколку клучни работи, меѓу кои и тоа дека не смеат да се намалат

напорите да се стави крај на епидемијата со ХИВ, и покрај големиот актуелен предизвик за јавното здравје.

И под вакви услови, не престанавме да ја нудиме услугата за ХИВ-тестирање во нашиот пункт за тестирање, со почитување на мерките за заштита. На тој начин придонесовме со откривање на 10 % во вкупниот број на новооткриени случаи оваа година. Лицата што го открија својот ХИВ-позитивен статус беа поврзани со Клиниката за инфективни болести за да започнат лекување, а дополнително, поттикнуваме да се лекува уште едно младо лице кое било дијагностицирано поодамна, но било изгубено од системот на здравствена грижа.

Би сакале да го истакнеме како достигнување и добиениот институционален грант од Цивика Мобилитас – програма на Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ) – за јакнење на капацитетите на нашата организација и нејзин институционален развој, како и на нашата целокупна стратегија и програма. Во таа насока, кон крајот на годината го развиеме првиот сеопфатен стратешки план на организацијата од нашето формално регистрирање, за период од наредните 4 години, којшто ги одразува гледиштата и потребите на конституентите на организацијата.

Вас, заинтересирани читатели, ве поттикнуваме да се запознаете одблиску со нашите активности и остварувања и, воопшто, со каузата за која работиме.

ЛИЧНА КАРТА

ЗАЕДНО ПОСИЛНИ е здружение на заедницата на луѓето што живеат со ХИВ во Северна Македонија, коешто обезбедува поддршка за луѓето со ХИВ и се грижи за подобрување на квалитетот на нивниот живот.

Нашите членови се лица што живеат со ХИВ и нивни блиски поддржувачи. ЗАЕДНО ПОСИЛНИ обединува луѓе различни по пол, возраст, сексуална ориентација, родов идентитет, етничка припадност, верско убедување, социјален и образовен статус, политичка ориентација и по многу други основи.

ВИЗИЈА

Се водиме од визијата за општество во кое луѓето што живеат со ХИВ имаат достоинствен и исполнет живот, ослободени од стегите на стигмата и дискриминацијата, и во кое имаат непречен пристап до сеопфатна здравствена грижа, лекување и терапија во врска со ХИВ, како и во врска со други здравствени состојби, во согласност со најсовремените достигнувања на науката.

МИСИЈА

Дејствуваме за зајакнување на луѓето што живеат со ХИВ како рамноправни членови на општеството, за почитување на нивното достоинство и за остварување на нивните здравствени и човекови права.

Посебно се залагаме за обезбедување континуиран пристап до современа антиретровирусна терапија и сеопфатен третман на ХИВ-инфекцијата и на состојби поврзани или неповрзани со ХИВ, во согласност со најсовремените достигнувања на науката.

КАКО ДЕЛУВАМЕ?

Здружението делува во следниве главни области:

ПОДДРШКА

Услуги за поддршка – врсничка, психосоцијална и правна и активности за омоќување на луѓето што живеат со ХИВ во Северна Македонија

ХИВ-ТЕСТИРАЊЕ

Услуги за бесплатно тестирање и советување за ХИВ преку пунктот за тестирање во нашите простории во Дебар Маало

МОБИЛИЗАЦИЈА

Мобилизација и подигнување на јавната свесност за ХИВ, со цел да се намалат предрасудите, стигмата и дискриминацијата кон луѓето со ХИВ, како и да се зголеми културата на редовно ХИВ-тестирање

ПОЛИТИКИ

Застапување за правата на луѓето што живеат со ХИВ, особено во врска со пристапот до квалитетна и современа терапија, и учество во креирањето на јавните политики во врска со ХИВ, јавното здравје и здравствената заштита

УПРАВУВАЊЕ

Управување и организациски развој

ПОДДРШКА НА ЛУЃЕТО ШТО ЖИВЕАТ СО ХИВ

УСЛУГИТЕ ЗА ПОДДРШКА ВО РАМКИТЕ НА ЗАЕДНИЦАТА, 2020 ГОДИНА

Опфатени лица со ХИВ

124

Вкупно дадени услуги

552

Врсничка поддршка

- Укажавме вкупно **199 услуги** за врсничка поддршка на **79 лица со ХИВ**; од нив – **40 врснички советувања** и **159 услуги** во вид на помош за пристапот до терапија, со цел да се придонесе кон обезбедување континуитет во примањето на АРТ.
- **8 работилници** за групна поддршка, во кои учествувале **23 лица** што живеат со ХИВ.

Психосоцијална поддршка

- Се одржаа **99 советувања со психолог или социјален работник**, а услугата ја примија **48 лица со ХИВ**.
- **Ваучер** за основни прехранбени и хигиенски производи барем еднаш добиле **18 лица со ХИВ што живеат во неповолна социјална положба**, а 16 од нив оваа помош ја добивале редовно во текот на годината. На 7 лица им беа покриени **патни трошоци до Скопје** заради подигнување на терапијата и/или контролен здравствен преглед.*
- Беше доделена **еднократна помош** за набавка на огревно дрво на лице со ХИВ кое живее во исклучително неповолна положба.*

**Средствата за патни трошоци, ваучери, еднократна помош беа обезбедени преку активностите на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ за прибирање средства насочени кон приватниот сектор.*

Поврзување со системот на здравствена грижа (приказ на случај)

Артан има 20 години, доаѓа од внатрешноста на Македонија, но веќе извесен период живее и работи во Скопје. Пред речиси 2 години му била дијагностицирана ХИВ-инфекција, но веднаш потоа се изгубил од системот на здравствена заштита за ХИВ. Мотивиран од една од обуките за млади на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ за која се пријави на отворен повик, тој стапи во комуникација со нас и иако му беше потребно извесно време, најпосле им се довери за својата ситуација на врсничките советувачи во Здружението. По неколку разговори и советувања, се почувствува подготвен да започне со лекување и да ја преземе контролата врз своето здравје. Артан беше повторно поврзан со Клиниката за инфективни болести и почна да прима антиретровирусна терапија.

Иако знаев дека сум ХИВ-позитивен, не бев доволно храбар и чувствував отворен страв да почнам со терапија. Тог не ми даваше мир и во еден момент ме привлече објавата за обука на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ, на која се пријавив за да добијам повеќе информации. Обуката и комуникацијата со одговорните лица од Здружението ме охрабри да им се обратам за мојата ситуација. Советувачите од ЗАЕДНО ПОСИЛНИ – и самите лица со ХИВ – ме насочија и беа со мене сè додека не се осетив спремен да се јавам на Клиниката и да почнам со терапија.

По неколку месеци, забележувам драстична разлика во мојата психолошка состојба и начинот на размислување и гледање на нештата што го имам сега во споредба со претходно. Веројатно е нормално што имав такав голем страв со оглед на мојата возраст, но мислам дека брзо се навикнав на лекувањето, добро се снаоѓам со терапијата, а кога имам каква било дилема или нејасноција веднаш се обратам во ЗАЕДНО ПОСИЛНИ, кои секогаш се тиска за мене, се трудат да ме насочат и да ми ги доближат работите што ми се нејасни за да ги разберам и да ги практикувам.

Артан, 20 години, ХИВ+

Правна поддршка

Работиме врз зајакнување на учеството на лицата што живеат со ХИВ во борбата за остварување на сопствените права и слободи.

- Реализиравме **17 (седумнаесет) правни советувања** во врска со правата од социјалната заштита, здравственото осигурување, заштитата од вознемирување по основ сексуална ориентација, како и во врска со користењето финансиска поддршка за граѓани со ниски доходи како мерка за справување со кризата предизвикана од КОВИД-19.
- Подготвивме и споделивме информации и совети во врска со ХИВ и работните односи, (де) криминализација на преносот на ХИВ, прашања поврзани со здравственото осигурување и социјалната заштита за време на кризата предизвикана од новиот коронавирус и повреда на правата од работен однос за време на вонредна состојба.
- Нашата правна советничка ја подготви статијата **„Незнаење што раѓа предрасуди“** во списанието „Лице в лице“, за подигнување на свеста за човековите права на лицата кои живеат со ХИВ и објаснување на дискриминацијата врз основа на здравствената состојба.

Во фокус: обука за терапевска писменост

Обуката за терапевска писменост е една од активностите што го обележуваат нашето здружение. Преку неа, луѓето со ХИВ можат да стекнат подлабоко разбирање на своето лекување и на антиретровирусната терапија. Таа служи за омокување на пациентите со ХИВ да носат информирани одлуки за своето здравје и да учествуваат во донесувањето одлуки за нивното лекување заедно со своите лекари. Обуката, која ја спроведуваат искусни пациенти – експерти, гради цврста основа за доследно придржување до терапијата на долг рок, што е суштинско за зачувувањето на здравјето на луѓето со ХИВ.

Оваа година организирана во ограничен обем за да се избегнат поголеми групирања, обуката ја следеа 10 лица со ХИВ, од кои најголемиот дел дијагностицирани во последните 2 години и за првпат корисници на услуга од ЗАЕДНО ПОСИЛНИ.

Врз основа на евалуациите пред и по обуката, може да се заклучи дека сите учесници ги зголемиле своите знаења во областа на терапијата, за важноста на доследното придржување до неа и за останатите елементи на обуката. Кај најголемиот дел од нив тоа зголемување било значително. Ако на првиот тест 7 од 10 учесници точно одговориле на 50 % од тестот пред обуката, исто толков број точно одговориле на над 80 % од крајниот тест, а кај 6 од нив точните одговори изнесувале повеќе од 90 % од тестот.

Како стекнати знаења од обуката коишто би ги примениле во својот живот, 50 % од учесниците ги издвоиле строгото придржување до редовно и навремено земање на антиретровирусната терапија (АРТ), редовните контроли и поголемата грижа за практикување здрав начин на живот.

ГО СЛЕДИМЕ ОБЕЗБЕДУВАЊЕТО СОВРЕМЕНА АНТИРЕТРОВИРУСНА ТЕРАПИЈА

- Осмисливме и изработивме алатка за Клиниката за инфективни болести со којашто се олеснува процесот на годишно планирање на потребите и количините на антиретровирусни лекови, планирањето на јавните набавки и проценувањето на трошоците, која веднаш беше ставена во употреба. Оваа алатка беше неопходна, особено имајќи ја предвид сложеноста на набавките на голем број антиретровирусни лекови за терапијата на пациентите со ХИВ, големите разлики во цените на употребуваните лекови, нерегистрираниот статус на дел од лековите што се користат и други променливи.
- Како и во претходните години, учествувавме во стручната консултација на Клиниката за инфективни болести за планирањето на терапевските режими за 2020 и 2021 година – со цел да осигуриме дека се земаат предвид искуствата на пациентите и меѓународните насоки за лекување на ХИВ при изборот на лековите.

УСЛУГИ ЗА ХИВ-ТЕСТИРАЊЕ

Бесплатното и анонимно ХИВ-тестирање е една од најважните активности во националниот одговор кон ХИВ, во која учествуваме и ние. Иако услугите ги нудиме со значително помал обем во споредба со други организации, сепак се чини дека успеваме до допреме до лицата со ХИВ коишто сè уште не се свесни за својот позитивен статус.

- Се одржаа **65 смени или вкупно 89 тестирања** во пунктот за ХИВ-тестирање на **ЗАЕДНО ПОСИЛНИ**, и **3 теренски смени**, со кои беа реализирани **23 тестирања**.
- Од вкупно **112 реализирани тестирања**, беа откриени **3 случаи на ХИВ** (2,7 %), а лицата беа поврзани со Клиниката за инфективни болести. Со овој исход, нашиот придонес во вкупниот број на откриени случаи во текот на 2020 година изнесува 10 %.

Сите корисници што го пополниле прашалникот за задоволство одговориле дека услугата би ја препорачале на друг, додека користа од информациите што ги добиле во текот на советувањето ја оцениле со просечна оценка 4,8 на скала од 1 до 5.

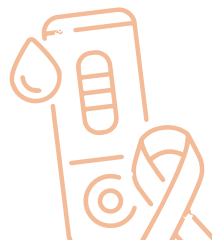
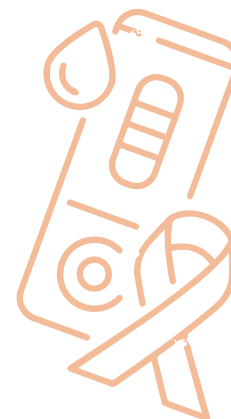
Благодарение на услугата за ХИВ-тестирање, 3 лица го открија својот ХИВ-позитивен статус, добија советување и поддршка, беа поврзани со Центарот за ХИВ при Клиниката за инфективни болести и почнаа да се лекуваат.

”

Благодарност за професионалноста и дискрецијата сите овие години, сèга сè туѓе што ги сакам најмногу на светот.

- анонимен корисник на услугата за ХИВ-тестирање во ЗАЕДНО ПОСИЛНИ

”

ЕДУКАТИВНА ПРОГРАМА ЗА МЛАДИ – НАШ НОВ ПОТФАТ

- Развивме и спроведовме **нова едукативна програма за ХИВ и сексуалното здравје за млади геј и бисексуални мажи.**
- Обучивме **14 одлични млади лица**, кои стекнаа најнови сознанија, но и вештини што ќе им помогнат да делуваат во својата заедница за подигнување на свесноста за сексуалното здравје, за ХИВ и за ХИВ-тестирањето како главен јаз во националниот одговор кон ХИВ.
- Преку нашите обуки за млади и за тераписка писменост за лица со ХИВ, направивме мобилизација во рамките на овие заедници; покрај нови членови, забележавме и зголемена вклученост и волонтерско учество на старите и на новите членови во активностите и управувањето на организацијата.

Нешмерно сум благодарен за можноста што ја добив да учествувам во обуките за ХИВ и сексуалното здравје за геј и би млади и во обуката за тераписка писменост на **ЗАЕДНО ПОСИЛНИ** и да научам повеќе за проблемот која неодамна ми стана секојдневие и реалност. Нешто што до пред една година ми беше незамисливо – не од причини на незнаење, туку токму поради главниот проблем со којшто сметам дека се соочува голем дел од заедницата, а тоа е небрежност пред да стана дозна – сега ми причинува инстимација, стремеж нештоа да се променат и надвор од моето главно поле на дејствување. Информациите и фактите со кои располагаат сега ги сметам за бесценети, нешто што ми укажа дека не треба да си лекар за да разбереш дека и човековото тело функционира по принципот на акција и реакција, дејство и последица.

В.В., 24 години, ХИВ+

НОВО, ДОПОЛНЕТО ИЗДАНИЕ НА МОЕТО СЕКСУАЛНО ЗДРАВЈЕ И ХИВ

- Нашиот водич наменет за геј и бисексуални мажи издаден на македонски и на албански јазик во 2019 година доби ново, дополнето издание, ажурирано со најнови информации, во консултација со д-р Иоанис Мамелесис, експерт од Светската здравствена организација, и во согласност со препораките и повратните информации добиени од корисниците и од стручните лица. Водичот го **промовира редовното ХИВ-тестирање** и достапните услуги за сексуално преносливи инфекции како дел од културата на живеење и има за цел да го доближи сознанието дека ХИВ е реален проблем во заедницата на геј и бисексуалните мажи и на другите мажи што имаат секс со мажи, и покрај тоа што сè уште останува невидлив.
- Во соработка со „Самоглас“ – платформа за аудиокниги, кон печатеното и електронското издание, додадовме и **аудиоверзија на „Моето сексуално здравје и ХИВ“**, како наш прв информативен материјал во аудиоформат.

ФИНАНСИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ШТО ГИ СПРОВЕДУВААТ ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО РАМКИТЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ХИВ

- Заедно со ХЕРА и во консултација со другите организации што работат на полето на ХИВ, ја развивме предлог-декларацијата под наслов **Законот за здравствена заштита да ги препознае граѓанските организации како даватели на услуги од здравствената заштита од посебно значење за јавното здравје**, која беше предложена во името на Платформата за одржливост на сервисите за превенција и поддршка за ХИВ до политичките партии за време на предизборните кампањи. Декларацијата ја потпишаа дури 16 политички партии, обврзувајќи се дека ќе се заложат за преземање акции за обезбедување континуитет на програмите за превенција на ХИВ, со цел да ѝ се стави крај на епидемијата на ХИВ и до 2030 година да се постигнат нула нови инфекции во Република Северна Македонија.
- Ја актуелизиравме обврската од Акцискиот план на Стратегијата на Владата за соработка со и развој на граѓанскиот сектор за воспоставување функционален и долгорочен механизам за финансирање на активностите од националната програма за ХИВ кои ги спроведуваат граѓанските организации, како и обврската да се развијат стандарди за услугите за превенција и поддршка за клучните популации засегнати од ХИВ. Според договореното на состанокот со министерот за здравство во септември 2020 г., развивме и поднесовме предлог за измени и дополнувања на Законот за здравствена

заштита, со кои воспоставената добра практика на финансирање на активностите и услугите што ги вршат граѓанските организации би добила правна рамка во вид на механизам за социјални договори во областа на здравствената заштита и јавното здравје. Договоривме да се формира работна група која ќе работи врз развивање стандарди за услугите што ги даваат граѓанските организации во рамките на овој модел на соработка со Министерството за здравство.

Декларација: Законот за здравствена заштита да ги препознае граѓанските организации како даватели на услуги од здравствената заштита од посебно значење за јавното здравје

16 политичките партии се обврзаа дека по парламентарните избори на 15 јули 2020 година, преку пратениците во новиот парламентарен состав, односно преку своите претставници во извршната власт, ќе иницираат и ќе поддржат:

- препознавање на граѓанските организации како даватели на услуги од здравствената заштита од посебно значење за јавното здравје за ранливи групи на население, во рамките на постојниот или во нов Закон за здравствена заштита, и
- обезбедување долгорочна одржливост на досегашното национално финансирање на програмите и активностите за превенција, тестирање и поддршка во врска со ХИВ за групите под особен ризик, кои ги спроведуваат граѓанските организации.

ПЛАТФОРМА
ЗА ЦИВИЛНИ И СОЦИЈАЛНИ
ЗА ПРЕВЕНЦИЈА И ПОДДРШКА ЗА ХИВ

ДЕКЛАРАЦИЈА

ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ДА ГИ ПРЕПОЗНАЕ ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ КАКО ДАВАТЕЛИ НА УСЛУГИ ОД ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЈАВНОТО ЗДРАВЈЕ

Почитувајќи се на Уставот на Република Северна Македонија, во делот за основните права и слободи на човекот и граѓанот – членот 39 – со кој на севкој граѓанин му се гарантира правото на здравствена заштита и според кој граѓанинот има право и должност да го чува и унапредува сопственото здравје и здравјето на другите,

Имајќи ги предвид обврските што државата ги презема со Политичката декларација за ХИВ и СИДА на Генералното собрание на Организацијата на Обединетите нации од 2010 година, за ставање крај на епидемијата на ХИВ и постигнување четири нови инфекции во Република Северна Македонија до 2030 година,

Почитувајќи ги глобалните заложби на Целите за одржливи развој од 2015 година – никој да не биде изоставен; Цел број 3: Здравје и добросостојба; да се стави крај на епидемијата на СИДА до 2030 година,

Почитувајќи се на Акцискиот план за спроведување на Стратегијата на Владата на Република Македонија за соработка со и развој на граѓанскиот сектор 2018 – 2020 година. Активност 2Б.2: „Воспоставување функционален и долгорочен механизам за финансирање на активностите од Програмата за заштита на населението од ХИВ кои ги спроведуваат граѓанските организации“, Индикатор 2: „Изготвени предлог-решенија за подготвова, измени или дополнувања во релевантните закони и подзаконски акти и процедури за да се воспостават функционален и одржлив механизам на долг рок за финансирање“,

Ние, допотпишаните политички партии, се обврзуваме дека преку нашите пратеници во новиот парламентарен состав, односно преку нашите претставници во извршната власт, по парламентарните избори на 15 јули 2020 година, ќе иницираме и поддржиме:

- Препознавање на граѓанските организации како даватели на услуги од здравствената заштита од посебно значење за јавното здравје, за ранливи групи на население, во рамките на постојниот или во нов Закон за здравствена заштита;
- Обезбедување долгорочна одржливост на досегашното национално финансирање на програмите и активностите за превенција, тестирање и поддршка во врска со ХИВ за групите под особен ризик, коишто ги спроведуваат граѓанските организации, вклучувајќи и ефективни механизми на финансирање и социјални договори.

 Амунџа за Албавци	 Обидната партија на Ромате
 ВМРО ДПМНЕ	 Обидната партија за Македонија
 ВМРО - Народна партија	 Партија за демократија на Турците во Македонија
 Демократски Беса	 Партија за демократска просветност на Ромате
 Демократска обнова за Македонија	 Партија за целосна еманципација на Ромате
 Демократија - ПИД	 Сојуз на Ромате во Македонија
 Либерално демократска партија	 Социјалдемократска партија на Македонија
 Нова алтернатива	 Трета партија
 Нова социјалдемократска партија	

ПОДДРШКА ЗА НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЈА ЗА ХИВ

- Посветени сме на активното придонесување во работата на Националната комисија за ХИВ, каде што постојано се залагаме за широки консултативни процеси во насочувањето на националниот одговор кон ХИВ и за донесување одлуки врз основа на докази.
- Обезбедувајќи техничка и логистичка поддршка за одржување на 4 состаноци на Националната комисија за ХИВ во текот на годината, придонесовме да се одразат ставовите на пациентите со ХИВ, на заедниците засегнати од ХИВ и на релевантните граѓански организации во насочувањето на националниот одговор кон ХИВ.
- Во рамките на Националната комисија за ХИВ, учествувавме во одобрувањето три нови национални предлог-упатства:
 - (1) првото национално упатство за предекспозициска профилакса за ХИВ;
 - (2) ново упатство за постекспозициска профилакса за ХИВ;
 - (3) протокол за демедикализирано ХИВ-тестирање.

Исто така, учествувавме и во осмислувањето на националната програма за ХИВ за 2021 година.

ВОВЕДУВАЊЕ НОВИ УСЛУГИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ХИВ ВО МАКЕДОНИЈА: НАЦИОНАЛНИ УПАТСТВА ЗА ПЕП И ПрЕП

- Ги координиравме процесите на изготвување ново национално Предлог-упатство за постекспозициска профилакса (ПЕП) против ХИВ-инфекцијата и првото национално Клиничко упатство за употребата на предекспозициска профилакса (ПрЕП) за ХИВ во контекст на сексуалното здравје, изготвени од стручни тимови, во консултација со граѓанскиот сектор и со поддршка од Светската здравствена организација. Предлог-упатствата беа разгледани од Националната комисија за ХИВ и доставени до министерот за здравство со препорака за нивно усвојување. Со овие упатства, се предвидува во земјава да се воведат предекспозициската профилакса и постекспозициската профилакса како сосема нови услуги кои се дел од сеопфатен пакет за превенција на ХИВ-инфекцијата за сите граѓани што се изложени на ризик.
- Го координиравме процесот на изготвување протокол за имплементациско истражување за воведување на предекспозициската профилакса за лица во ризик од ХИВ во Северна Македонија, којшто беше спроведен во рамките на мултисекторска техничка работна група и со експертска поддршка од Светската здравствена организација. Овој протокол ќе биде основа за пилотирање на услугите за ПрЕП од почетокот на 2021 година.
- Во рамките на регионалниот проект „Одржливост на сервисите за клучните популации засегнати од ХИВ во Источна Европа и Централна Азија“, финансиски поддржан од Глобалниот фонд за борба против СИДА, туберкулоза и маларија, а раководен од нашата партнерска организација Алијанса за јавно здравје од Украина, посредувавме Клиниката за инфективни болести да добие донација од 1200 месечни пакувања од лекот tenofovir/emtricitabine за пилотирање на предекспозициската профилакса за ХИВ-инфекција во 2021 г. со 100 лица – припадници на клучни популации засегнати од ХИВ.

ГРАДОТ СКОПЈЕ СЕ ПРИДРУЖИ КОН ПАРИСКАТА ДЕКЛАРАЦИЈА

Застапувањето што ЗАЕДНО ПОСИЛНИ го започна со Град Скопје уште во 2019 година резултираше со потпишување на Париската декларација во јануари, 2020 г.

Градоначалникот на Скопје, г-н Петре Шилегов, и претставникот на Здружената програма на Обединетите нации за ХИВ/СИДА, г-н Константин Војцехович, на 9 јануари 2020 г. ја потпишаа Париската декларација, со што Скопје им се придружи на градовите низ светот во напорите да се стави крај на епидемијата на ХИВ како закана за јавното здравје до 2030 година.

” - Преку потпишување на Париската декларација, сакаме да ја потврдиме нашата заложба за унапредување на колективното здравје во градоите, но и во целиот свет, и да придонесеме за намалување на појавата на новодизајносирани случаи со овој вирус. Свесни сме за потенцијалните ризици од ХИВ и СИДА, туберкулозата и вирусниот хепатитис и одговорно се вклучуваме во националните напори за заштитата на здравјето и благосостојбата на населението. Како еден од рејкиите балкански градови кои се приклучиле на оваа иницијатива, апелираме до преостанатите градови, особено во соседството, да се придружат на напорите да ставиме крај на вирусот во наредните 10 години, со што ќе обезбедиме поздрави виталности - изјави градоначалникот Шилегов, кој ја истакна и својата лична поддршка за ова ирашање.

”

Претставникот на Здружената програма на Обединетите нации за ХИВ/СИДА, г-н Војцехович, му посака добредојде на Скопје во иницијативата „Градови на брзиот колосек“ и истакна дека градовите може да имаат витална улога во справувањето со епидемијата на ХИВ.

- На настанот присуствуваа и министерот за здравство, д-р Венко Филипче, вицепремиерката г-ѓа Мила Царовска и заменик-министерката г-ѓа Санела Шкријел, како и пратеничката г-ѓа Маја Морачанин.

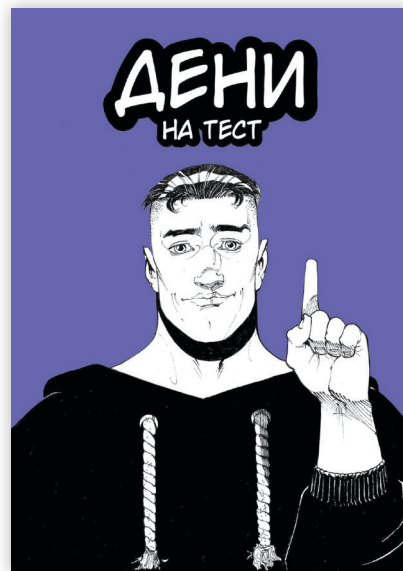
” - Тие се позиционирани на начин на којшто можат да ги направат директните и преку соработка со централната власт, со Министерството за здравство, со граѓанските организации и со заедниците – на пример, преку обезбедување простор за активности за подигнување на свесноста, советување и ХИВ-тестирање во рамките на заедницата на специфични локации кајшто се блиски до луѓето што живеат со ХИВ, нивните партнери и пријатели и до луѓето што се под најголем ризик од добивање на ХИВ-инфекцијата. Оваа работа несомнено ќе ги направи Скопје и другите македонски градови поинклузивни, безбедни, пријателски настрани кон сите и ќе придонесе кон подигнување на квалитетот на животот, кон социјален и економски развој – изјави Војцехович.

”

ПОДИГНУВАЊЕ НА СВЕШНОСТА ЗА ХИВ И ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СВЕТСКИОТ ДЕН НА СИДА

Насочени кон подобрување на средината за живеење на луѓето што живеат со ХИВ и кон зголемување на опфатот со тестирање и превентивни услуги за ХИВ, овогодишната кампања на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ беше фокусирана врз намалување на стигмата и предрасудите поврзани со ХИВ преку зголемување на основните знаења за ХИВ-инфекцијата, а особено за тестирањето и за ефектите од лекувањето.

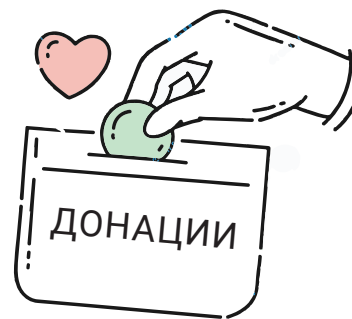
- Подготвивме краток **видеоспот** во којшто учество зедеа четиринаесет јавни и **влијателни личности**, кои **ги пренесуваат најважните пораки за ХИВ** и беше споделен и на нивните профили на Фејсбук и на Инстаграм. Видеото достигна вкупно 400.898 прегледи на сите социјални мрежи.
- Се приклучивме на **Европската недела на тестирање** и нудевме бесплатно и анонимно тестирање за ХИВ, континуирано во периодот 25 – 30 ноември 2020 г.
- Со волонтерскиот креативен труд на **наши членови, издадовме едукативна стрип – приказна „ДЕНИ на тест“** за искуството на дознавање на ХИВ-позитивен статус (во печатена и електронска верзија), која ги отсликува дилемите, стравовите и соочувањето со нив на главниот јунак пред да направи тест и по дознавањето на својот статус. Стрипот, исто така, го илустрира и достапниот систем за поддршка на луѓето со ХИВ во рамките на институциите и на ниво на заедницата. Беше дисеминиран на стратешки локации низ главниот град и низ Македонија во **2000 примероци**.

- **Светскиот ден на СИДА** го одбележавме скромно, со отворен ден на 1 декември во кафе-барот *Short bus*, каде што посетителите можеа да си подигнат примерок од стрипот „Дени на тест“, да направат ХИВ-тест и – да им дадат поддршка на луѓето што живеат со ХИВ.
- Во периодот околу Светскиот ден на СИДА објавивме и две соопштенија за јавноста. Главното соопштение по повод Светскиот ден на СИДА на 1 декември 2020, под наслов „Епидемијата на ХИВ сè уште активен проблем на јавното здравје“, имаше одличен прием во медиумите и беше објавено од најмалку 17 различни портали.

- Подготвивме и објавивме статија во списанието *Лице в лице* под наслов „Незнаење што раѓа предрасуди“, во која беа опфатени аспекти на човековите права на лицата кои живеат со ХИВ и објаснување на дискриминацијата врз основа на здравствена состојба. Исто така, беше објавен и текст за поддршка на лицата што живеат со ХИВ во новиот број на „Бети магазин“ на синџирот аптеки „BETTY“.
- Беа собрани **донации** од општествено одговорни приватни правни и физички лица во вредност од **128.000 денари**. Преку овој фонд за поддршка, повеќе години континуирано обезбедуваме **помош за лица со ХИВ кои живеат во исклучително неповолна социјална положба**, за покривање егзистенцијални потреби, како и за покривање патни трошоци за подигнување терапија и/или здравствен контролен преглед.

ЛИЦЕВЛИЦЕ

ВОЛОНТЕРСКИОТ ТРУД НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ЗАЕДНО ПОСИЛНИ

Активностите на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ не би биле тоа што се без огромниот волонтерски придонес на членовите на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ, главно лица што живеат со ХИВ, како на други волонтери и поддржувачи. Покрај многуте часови посветени на управувањето и развојот на организацијата – во собранието, управниот одбор, стратешкото планирање и во низа други внатрешни консултативни процеси, треба да се истакне и дека, потпирајќи се на тој волонтерски ангажман на нашите членови, ја развивме и ја спроведовме кампањата „Важно е да се открие навреме“ за одбележување на Светскиот ден на СИДА 2020, вклучувајќи ги краткото видео и едукативниот стрип „Дени на тест“.

НОВА ЧЕТИРИГОДИШНА СТРАТЕГИЈА НА ЗАЕДНО ПОСИЛНИ, 2021 – 2024

- Со вклученост на членовите на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ, управниот одбор и вработените, го развие првиот сеопфатен **стратешки план** на организацијата од нашето формално регистрирање, за период од 4 наредни години (2021 – 2024), којшто ги одразува гледиштата на главните конституенти на организацијата. Новите стратешки цели ги организираат нашите активности на хоризонтално ниво, насочувајќи нè (1) да го подобриме статусот на лицата со ХИВ, (2) да придонесеме за намалување на бројот на лица со ХИВ коишто не се свесни за својот ХИВ-статус, и (3) ЗАЕДНО ПОСИЛНИ да прерасне во силна организација на пациенти препознаена како важен фактор во креирањето на здравствените политики.

СТАНОВМЕ ДЕЛ ОД ЗАЕДНИЦАТА НА ЦИВИКА МОБИЛИТАС

Во екот на кризата предизвикана од КОВИД-19, успеавме да подготвиме апликација за објавениот повик и да добиеме институционален грант од програмата Цивика Мобилитас. Поддршката ја добивме во вистинско време, кога имаме потреба и цел стратешки да се консолидираме и да ги зголемиме резултатите на нашата работа.

„Како заеднички да придонесеме за надминување на кризата со КОВИД-19“ – тематски форум на Цивика Мобилитас

Учествувавме на тематскиот форум – „Како ние, граѓанските организации, да придонесеме за надминување на кризата со КОВИД-19?“ организиран од Цивика Мобилитас, каде што ги идентификувавме потребите за борба со КОВИД-19 и ги разгледавме можностите за мобилизација на ресурсите на граѓанските организации и нивно вклучување преку соработка со јавните институции во справувањето со кризата. Беа дадени предлози за соработка, а подоцна беше избран претставник на граѓанскиот сектор во Главниот штаб за управување со кризи, како ресурс за подобар пристап до точни информации за граѓаните, пристапот до услуги, третманот на лицата со хендикеп и другите ранливи категории.

Учество на фестивалот на граѓанските организации

- Учествувавме на **Фестивалот на граѓанските организации** организиран од **Цивика Мобилитас**, каде што ги претставивме нашите области на делување и активностите на националната програма за ХИВ пред пошироката јавност. За минувачите организиравме **квиз на знаења – игра на меморија за разбивање митови со вистини за ХИВ**.
- Нудевме **бесплатно ХИВ-тестирање** со мобилна лабораторија за сите заинтересирани.

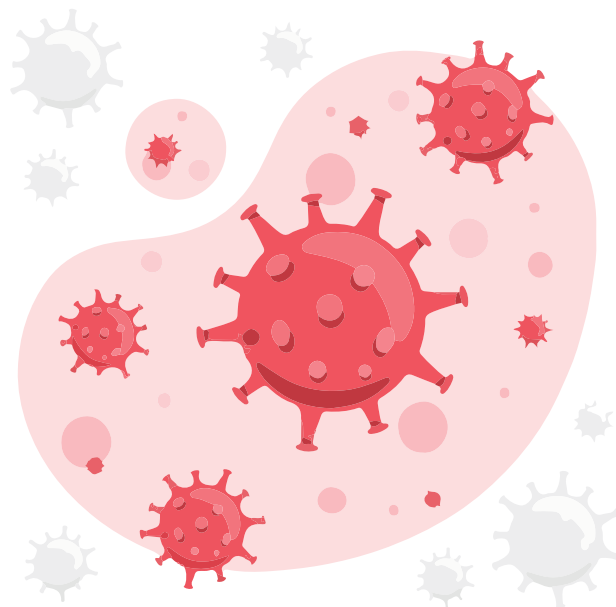

НАШИОТ ОДГОВОР КОН КОВИД-19

Во изминатите месеци на криза се обидовме да одговориме на потребите на лицата со ХИВ од конкретни упатства, информации и едукација во однос на мерките за заштита од КОВИД-19, со фокус врз спецификите важни за нив.

Уште во почетокот на кризата го преведовме и го приспособивме на македонскиот контекст инфографикот „Што треба да знаат луѓето што живеат со ХИВ за ХИВ и КОВИД-19“, издаден од Програмата за ХИВ и СИДА на ОН (УНАИДС), соодветно адаптиран на македонскиот контекст и го дисеминиравме електронски и преку Клиниката за инфективни болести.

Ја зголемивме услугата за помош во пристапот до терапија за пациентите со ХИВ и обезбедивме континуирана логистичка поддршка на Клиниката

ЗАЕДНО ПОСИЛНИ

Здружението ЗАЕДНО ПОСИЛНИ Скопје продолжува да делува, со соодветни прилагодувања заради заштита на нашите клиенти и на вработените и ангажираните лица, и во периодот во којшто се на сила мерките на Владата на Република Северна Македонија за заштита и спречување на преносот на новиот коронавирус.

Ги реализираме нашите основни услуги:

- Радони услуги** за поддршка на луѓето што живеат со ХИВ – врсничка и психосоцијална поддршка, вклучувајќи и помош во подготвувањето на антиретровирусната терапија и помош за преодани и женички провајдери за лица со ХИВ во неповолна социјална положба.
- Услуги за ХИВ тестирање**, бесплатно и анонимно, со фокус на клучните групи засегнати од ХИВ – секоја среда од 12:00 до 15:00 часот – при што применуваме дополнителни мерки за спречување на евентуален пренос на коронавирусот. Работиме со зајакнување на телефоните: (02) 3129 200 и 078 23 56 32.

Што дополнително правеме во кризата со КОВИД-19:

- Даваме логистичка поддршка на Клиниката за инфективни болести и фабрични состојки во врска со доставувањето на антиретровирусната терапија за пациентите со ХИВ-инфекција – со цел да се обезбеди соодветна и доволна залиха на лекови кај луѓето што живеат со ХИВ и да се намали потребата од посета на здравствените институции, што е во согласност со препораките на Светската здравствена организација.
- Подготвуваме и прилагодуваме информативни и едукативни материјали од веродостојни извори за тоа како КОВИД-19 може да влијае врз луѓето што живеат со ХИВ, како да се заштитат и на што треба да обратат внимание.
- Издадовме превод на инфографикот „Што треба да знаат луѓето што живеат со ХИВ за ХИВ и КОВИД-19“ од Програмата за ХИВ на Обединетите нации (УНАИДС), прилагоден на македонскиот контекст во печатена и дигитална форма, којшто го дистрибуираме до корисниците на нашите услуги и другите лица што живеат со ХИВ.
- Даваме дополнителни проверки информации и советување за луѓето што живеат со ХИВ и другите корисници на нашите услуги во врска со мерките за заштита од КОВИД-19 и одржувањето на здравјето и благосостојбата во условите на ограничено движење.

Здружение за поддршка на луѓето што живеат со ХИВ - ЗАЕДНО ПОСИЛНИ Скопје
Адреса: ул. „Васко Караданов“ бр. 2/4
1000 Скопје, Северна Македонија
Тел: +389 2 3129 200
Моб: +389 75 322 546
Веб: <http://zpp.mk>

за инфективни болести преку организирање на системот на достава на лековите до местата на живеење на пациенти надвор од Скопје, за да се осигури непрекинат пристап до терапијата, а пациентите да се поштедат од изложување на ризици.

За лицата со ХИВ што живеат во неповолна социјална положба, обезбедивме **помош во солидарни пакети со храна**, како и еднократна поддршка со **ваучери за храна** за 17 лица со ХИВ кои живеат во исклучителен социјален ризик и **10 детски пакетчиња со храна** за едно дете со ХИВ и деца на лица со ХИВ, со цел да се амортизира лошата економска состојба во која живеат и социоекономското влијание на пандемијата со КОВИД-19.

За пациентите со ХИВ, побаравме и издејствувавме да се обезбедат вакцини против сезонскиот грип и против хепатит Б, кои досега не беа достапни.

Останавме отворени и во ниту еден момент не престанавме да ги нудиме услугите за ХИВ-тестирање, дури и кога оваа услуга не можеше да се добие на други вообичаени места.

Посредувавме и помогнавме, преку регионалниот проект „Одржливост на сервисите за клучните популации засегнати од ХИВ во Источна Европа и Централна Азија“ и преку нашата партнерска организација Алијанса за јавно здравје од Украина, да се обезбеди донација од **5000 брзи тестови за КОВИД-19**, со примарна намена за клучните популации засегнати од ХИВ.

ПАРТНЕРИ

Бевме посветени на партнерството и на соработката со граѓанскиот, владиниот и приватниот сектор, препознавајќи дека само со заеднички напори можат да се направат значајни и долгорочни позитивни промени во нашето општество и во светот. Особено важни партнери во нашата работа во текот на 2020 година беа:

- Универзитетската клиника за инфективни болести и фебрилни состојби
- Министерството за здравство на Република Македонија
- Цивика Мобилитас
- Алијанса за јавно здравје, Украина
- Глобалниот фонд за борба против СИДА, туберкулоза и маларија
- ViiV Healthcare
- Фондацијата Отворено општество Македонија
- Градот Скопје
- УНФПА
- ХЕРА – Асоцијација за здравствена едукација и истражување Скопје
- ХОПС – Опции за здрав живот
- ЕГАЛ – Еднаквост за геј и лезбејки
- СТАР-СТАР
- AIDS Action Europe
- Сите организации од Платформата за одржливост на сервисите за превенција и поддршка во врска со ХИВ
- Мрежата за заштита од дискриминација
- Мрежата против хомофобија и трансфобија

БЛАГОДАРНИЦИ

Во 2020 година, Управниот одбор на Здружението ЗАЕДНО ПОСИЛНИ одлучи да им оддаде официјално и јавно признание на неколку поддржувачи, како признание за поддршката на лицата што живеат со ХИВ во неповолна социјална положба, во рамките на нашите активности за одбележување на Светскиот ден на СИДА 2020. Тоа се следниве организации:

- РОТАРИ КЛУБ КАМЕН МОСТ Скопје
- ТРИГЛАВ ОСИГУРУВАЊЕ ЖИВОТ АД Скопје
- ПЗУ „ЖАН МИТРЕВ“
- МАКЕДОНИЈАЛЕК ДОО Скопје
- ShortBus Скопје

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Извори на финансирање во 2020 г.

во денари

Министерство за здравство/Глобален фонд за борба против СИДА, туберкулоза и маларија	1.700.000,00
Фондација Отворено општество Македонија/Open Society Foundations	489.149,00
Aliance for Public Health/Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria	4.726.330,00
ViiV Healthcare UK/Positive Action Europe	694.046,00
Цивика Мобилитас – Институционален грант	469.147,00
Deutsche AIDS-Hilfe – E.V. Berlin	122.800,00
Донации од добротворни настани	84.562,00

Биланс на приходите и трошоците за 2020 година

Здружение ЗАЕДНО ПОСИЛНИ Скопје

Период на известување: 01.01.2020 – 31.12.2020

	во денари
Почетна состојба на 01.01.2020	2,394,071.00
Приходи од камати	-
Приходи од позитивни курсни разлики	26,668.00
Приходи од грант проекти	7,755,010.00
Приходи од надомест на трошоци	24,291.00
Приходи од донации	60,847.00
Вонредни приходи	-
ВКУПНИ ПРИХОДИ	7,866,816.00
ВКУПНО СРЕДСТВА НА РАСПОЛАГАЊЕ	10,260,887.00
Плати и надомест за плати	2,519,349.00
Трошоци за исплатени хонорари врз основа на договори	696,073.00
Пренос на други субјекти (партнерски организации во проекти)	2,931,263.00
Трошоци за закуп на деловен простор, конференциски сали, опрема и сл.	276,216.00
Трошоци за комуникациски услуги (ПТТ, интернет и сл.)	49,497.00
Комунални трошоци (струја, вода, парно и сл.)	77,075.00
Канцелариски материјали и канцелариска опрема	170,233.00
Помошен материјал и материјали за обуки, тренинг и сл.	33,249.00
Трошоци за репрезентација, освежување и хотелски услуги	511,594.00
Транспортни трошоци (бензин, патарина, автобуски карти, такси превоз и патни трошоци за учесници)	110,100.00
Дневници за службени патувања и други надоместоци на вработени	22,801.00
Останати трошоци (правни, ревизорски, нотарски, сметководствени и други услуги)	215,245.00

Трошоци за печатење, графичка дејност и укоричување, фотокопирање и снимање	186,168.00
Трошоци за реклама	161,145.00
Помошти и донации (набавка на лубриканти и кондоми)	109,444.00
Трошоци за членарини	10,952.00
Банкарски провизии и агенциска провизија	52,997.00
Негативни курсни разлики	28,380.00
Останати услуги	43,972.00
Останати трошоци	2,938.00
Вкупно трошоци	8,208,691.00
Данок на непризнаени трошоци	-
Крајна состојба на 31.12.2020 за пренос во наредната година	2,052,196.00

Пресметани приходи од аванси - од претходната година	-
Обврски спрема добавувачи	279,799.00
Пресметан данок на непризнати трошоци	2,080.00
Обврски за неплатени даноци, плати и сл.	3,152.00
Вкупно средства на жиро-сметки за 01.01.2021	2,337,227.00

ЗАЕДНО ПОСИЛНИ

Здружение за поддршка на
луѓето што живеат со ХИВ

Скопје

Работата на ЗАЕДНО ПОСИЛНИ во 2020 г. беше овозможена со финансиска поддршка од:

Годишниот план за работа е поддржан од Цивика мобилитас

Цивика мобилитас е програма на Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ) за поддршка на граѓанското општество во Македонија, која ја спроведуваат НИРАС од Данска, Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) и ФЦГ од Шведска. Целта на програмата е општествените промени во Северна Македонија да бидат поттикнати од силен граѓански сектор, активни граѓани и добра соработка со властите, што резултира со поттранспарентно, поотчетно и социјално-инклузивно управување како на централно, така и на локално ниво.

Република Северна Македонија

Министерство за здравство

